

Europa wordt groen paradijs

Met haar 'Green Deal' – 'Groene Afspraak' houdt de nieuwe Europese Commissie de Europeanen een geheel nieuwe groeistrategie voor. Deze moet de Europese Unie omvormen tot een eerlijke en welvarende samenleving, met een moderne, hulpbronnefficiënte en competitieve economie waar vanaf 2050 netto geen broeikasgassen meer worden uitgestoten en economische groei los komt te staan van het gebruik van hulpbronnen. Het is een mondvul. Is dit droom of daad? Vanuit de Europese landbouwsector wordt argwanend en bezorgd gekeken naar deze plannen. De sector vreest andermaal de kop van jut te zullen zijn. Het kan echter anders.

Jacques Van Outryve / Illustratie: Joris Snaet

Met de Green Deal lanceerde de nieuwe Europese Commissie van voorzitter Ursula von der Leyen elf dagen na haar aantreden een positief wervend Europees project. Zij gooide er hoge ogen mee op de klimaatconferentie in Madrid en bij de jeugd. Zij wil de aandacht afleiden van de brexit en

andere Europese beslommeringen en neemt de vlucht vooruit. De Green Deal en een Europese digitale strategie moeten Europa klaarmaken voor de toekomst. De ene is immers dringend nodig voor de andere. Digitalisering moet de hele economie en de maatschappij, ook de landbouw en de voedingssector, helpen verduur-

zamen. Klimaatverandering en milieu-problematiek reiken diep tot in het hart van vele, vooral jonge, Europeanen. Ook het bedrijfsleven ziet de klimaatverandering als grootste bedrijfsrisico. Zo is gebleken op het jongste Economisch Wereldforum in Davos. Een afzonderlijk Europees klimaat- en een milieubeleid volstaan niet langer. Zij geven bovendien aanleiding tot tegenstrijdige regelgeving. Met het oog op een klimaatneutraal Europa tegen 2050 pakt de Europese Commissie uit met een geheel nieuwe groeistrategie. De EU wil aantonen dat er niet moet worden ingeleverd op welvaart om tegen 2050 het eerste klimaatneutraal continent in de wereld te worden. Hiervoor trekt ze iedereen mee in het groene bad met een geopolitieke dimensie. Europa wil immers in de wereld het rolmodel zijn van deze 'regeneratieve' groeistrategie. Een regeneratieve groei- ▶

Van de week

strategie geeft meer terug aan de planeet dan hij onttrekt. Regeneratieve groei en 'competitieve duurzaamheid' worden de nieuwe dure begrippen voor de komende decennia. Europa hoopt in de wereld te kunnen profiteren van de *first mover advantage* of pionierswinst, al bedraagt het Europese aandeel van de CO₂-uitstoot in de wereld amper 9%. Toch verwacht Europa dat andere landen zijn voorbeeld zullen volgen. Er wordt op de eerste plaats gekeken naar China en vervolgens naar de VS. Doen ze dat (nog) niet, dan zal Europa ervoor zorgen dat het zijn eigen productie-apparaat zal kunnen afschermen van oneerlijke concurrentie vanuit de wereldmarkt door een *carbon border adjustment mechanism*, geen taks maar een 'mechanisme' want voor een taks is unanimitieit in de Raad van Ministers nodig.

Iedereen in bad

De Europese Commissie wil het slim aanpakken. Iedereen in bad, dat wil ook zeggen dat niemand mag achterblijven. Daarom worden er middelen vrijgemaakt voor lidstaten en regio's die moeten bijbenen (Just Transition Fund). Vlaanderen zal daar echter niet op moeten rekenen.

De Europese Commissie denkt dat ze in haar opzet kan slagen omdat de hefboomen voor een groene en digitale transitie op Europees niveau liggen, weliswaar in samenwerking met de lidstaten. Denk aan reglementering, standaardisering, investering, innovatiebeleid, hervorming van nationale economieën (Europees semester), internationale samenwerking en

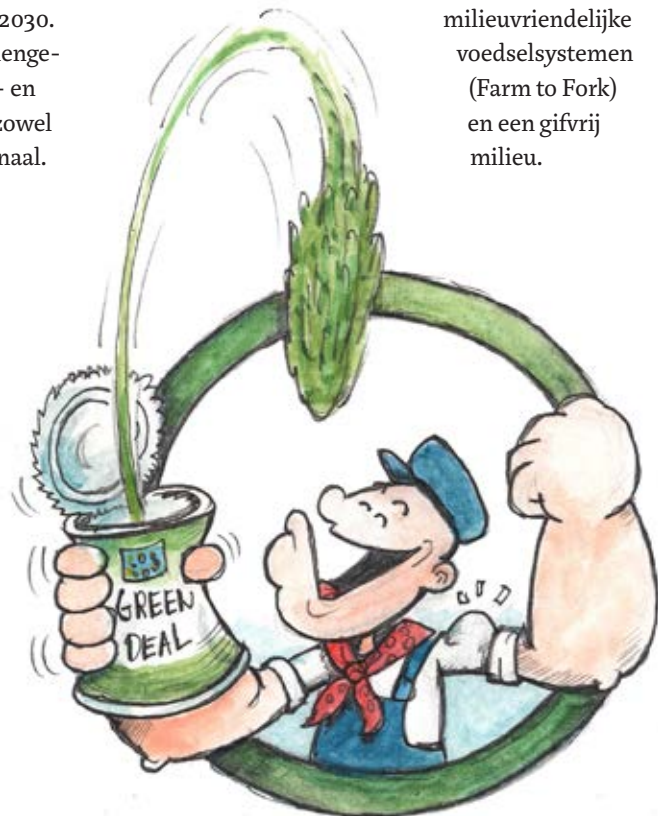
handelsbeleid. Dit is in tegenstelling tot de tewerkstellingsstrategie van de vorige Europese Commissie waar de hefboomen meer in handen van de lidstaten zaten.

"Indien we het doel niet halen, zal dat niet liggen aan een gebrek aan bevoegdheden maar aan gebrek aan politieke wil", zei Kurt Vandenbergh, kabinetsmedewerker van commissievoorzitter Ursula von der Leyen vorige week op een event van Vleba, het Vlaams-Europees Verbindingsagentschap, een publiek-private instelling waar Boerenbond prominent deel van uitmaakt.

Europa als rolmodel

De Green Deal bestaat uit een reeks van acties die de komende maanden en jaren zullen worden uitgerold. Voor eerst komt er een Europese klimaatwet en een klimaatpact. Deze moeten de bakens uitzetten voor een gezond investeringsklimaat want de transitie zal geld kosten. Europa wil hiervoor 1000 miljard euro mobiliseren tegen 2030. Het gaat om een mengeling van overheids- en private middelen, zowel Europees als nationaal.

Er is, naar verluidt, voldoende geld beschikbaar – gelet op de lage intresten – maar er is een gebrek aan financieringswaardige projecten. Een klimaatwet moet duidelijkheid brengen. Daarin zal de Europese Commissie weliswaar voorstellen om de doelstelling voor 2030 op te trekken van 40% tot 50 of 55% CO₂-vermindering om de vooropgestelde klimaatneutraliteit tegen 2050 te halen. Naast investeringszekerheid is er veel geld nodig om de transitie te verwezenlijken. De Europese Commissie komt de komende maanden met voorstellen die zowat het hele economische en maatschappelijke beleid omvatten. Met de klimaatwet als lichtbaken komen er voorstellen voor een schone en circulaire economie, behoud en herstel van ecosystemen en biodiversiteit (biodiversiteitsstrategie), een energie- en hulpbronnefficiënte wijze van bouwen en renoveren, duurzame en slimme mobiliteit, schone, betaalbare en veilige energie, eerlijke, gezonde en milieuvriendelijke voedselsystemen (Farm to Fork) en een gifvrij milieu.

'Regeneratieve groei' en 'competitieve duurzaamheid' worden de nieuwe dure begrippen voor de komende decennia.

Dit alles aangevuld met een passend handelsbeleid, investeringsbeleid, innovatiebeleid ... Europa wil al zijn bestaande regelgeving toetsen aan dit nieuwe kader en belemmeringen en tegenstrijdigheden in de Europese wetgeving wegwerken. Het wordt een werk van lange adem voor deze en de volgende Europese Commissies (tot 2050). En het zal niet van een 'leien' dakje lopen. Daar is Ursula von der Leyen zich, niettegenstaande de woordspeling op haar naam, terdege van bewust.

Van boer tot bord

De landbouw is betrokken bij meerdere invalshoeken van de Green Deal. Denk aan circulaire energie, gifvrij milieu, biodiversiteitsstrategie, *Farm to Fork*. Bij deze laatste is de sector rechtstreeks betrokken partij. De uitwerking is in handen van Stella Kyriakides, Europees commissaris voor Gezondheid en Voedselveiligheid, en niet in handen van landbouwcommissaris Wojciechowski. De strategie zal op 31 maart worden uitgebracht, samen met de biodiversiteitsstrategie. Dat is toeval, of niet? Een aantal elementen uit de voorstellen zijn gekend, andere niet. Het gaat om een mededeling en niet om een ontwerp van reglementering, in tegenstelling tot de voorstellen van klimaatwet die deze maand worden verwacht. *Farm to Fork* zal wel de invulling van het GLB na 2020 beïnvloeden.

De Europese Commissie is zich bewust van het feit dat haar Green Deal vooral bij de landbouwsector en in het buitengebied angst, argwaan en vooral scepticisme oproept. Vicevoorzitter Frans Timmermans, verantwoordelijk voor de Green Deal, zei dat vorige week met zoveel woorden zelf in de Raad van Ministers. Hiermee voorkwam hij opmerkingen van landbouwministers. Maatregelen in het kader van de Green Deal zullen immers hun plaats moeten krijgen in de strategische plannen van

het GLB na 2020 dat momenteel ter discussie ligt. Dat is bijkomend werk voor de landbouwministers. Zij vroegen dan ook dat daar bijkomende financiële middelen tegenover zouden staan. De Europese Commissie kaatst de bal terug door te zeggen dat het meerjarig financieel kader (MFK), en dus het toekomstige budget van het GLB, door de lidstaten wordt vastgelegd. Zij hoopt dat het wervend karakter van de Green Deal lidstaten ertoe zal aanzetten hun portemonnee te openen.

En Boerenbond?

Op 20 februari komen de staatshoofden en regeringsleiders bijeen rond het MFK. Europees president Charles Michel hoopt dit voorjaar tot een compromis te komen over het MFK, dan heeft de EU eindelijk zicht op de besteding van zijn middelen in periode 2021-2027.

"De financiering is hoe dan ook een zeer belangrijk onderdeel van de Green Deal", zegt Pieter Verhelst, lid van het Hoofdbestuur van Boerenbond.

"Er moet immers ook volop worden ingezet op innovatie, onderzoek en ontwikkeling die wordt doorvertaald tot op het landbouwbedrijf. Ook dit moet worden ondersteund met de nodige middelen. Bovendien is meer beleidscoherentie essentieel waarbij specifieke belemmeringen en tegenstrijdigheden in de Europese regelgeving worden weggewerkt."

Ten slotte moet de eerlijke concurrentie worden bewaakt, zowel op de eengemaakte markt als wereldwijd. Europa is geen eiland in de wereld!

"De EU kan zich wel een rolmodel in de wereld aanmeten. Maar we moeten realistisch zijn. De ambities van de Green Deal moeten dan ook worden verankerd binnen de eengemaakte markt en binnen het handelsbeleid én hard worden gemaakt met een sterk handhavingsbeleid", aldus nog Pieter Verhelst. ■

Pieter Verhelst

Lid Hoofdbestuur
pieter.verhelst@boerenbond.be

Groene droom

De Green Deal blijft een groene droom wanneer hij niet doorgesproken en breed maatschappelijk gedragen wordt en zolang de beleidsmatige invulling en financiering ervan onduidelijk blijven. De Green Deal wordt neergezet als een totaalproject. Het is belangrijk dat het dat ook blijft! Bij de uitwerking moeten immers alle economische en sociale sectoren actief worden betrokken.

We willen ons sterk maken om ook vanuit de landbouwsector tot een gedragen Green Deal te komen. We hebben al veel inspanningen geleverd om te verduurzamen. We kunnen meer wanneer wordt ingezet op samenwerking en vooral op medeverantwoordelijkheid, niet in het minst op financieel vlak, doorheen de hele keten ... tot en met de consument. Dus ook letterlijk van *Farm to Fork*. Naarmate dat concrete voorstellen worden gelost, zal Boerenbond zijn standpunt verder bepalen. We zeggen dus niet 'neen' tegen de Green Deal, wel 'ja, maar'. Want we willen samen met onze Europese koepelorganisatie Copa-Cogeca nauw betrokken worden bij de uitwerking van dit Europa project dat op meerdere terreinen onze sector raakt.

Zeg niet 'neen', wel 'ja, maar'.